

рмуванні європейської системи освіти [3, с. 127]. Варто звернути увагу на перспективи використання подібних ресурсів й українськими студентами, тим більш, вивчаючи курс «Право ЄС».

Отже, підсумовуючи все сказане можна стверджувати, що зараз існує нагальна потреба у розширенні та вдосконаленні курсу «Право ЄС» для студентів усіх спеціальностей. Завданням викладача є своєчасно відреагувати на потреби з метою підвищення кваліфікації молодих спеціалістів, а вдосконалення знання студентами іноземних мов дозволить їм успішно опанувати зазначену дисципліну.

Список використаних джерел

1. *Ким Е.В.* Особенности преподавания правовых дисциплин студентам экономических специальностей / Е.В. Ким // Вестник ХГАЭП. — 2011. — № 4–5 (55–56). — С. 87–93.
2. *Яценко К.В.* Гармонізація податкового законодавства України з законодавством Європейських Співтовариств про непряме оподаткування // Автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. — К., 2005.
3. *Миськів Л.І.* Стан та перспективи реформування вищої освіти в Європейському Союзі // Український часопис міжнародного права. — 2013. — №1. — С. 127–130.

Стаття надійшла до редакції 26.06.13

Б. В. Богдан,
асистент кафедри
правового регулювання економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПОДАТКОВОГО ПРАВА

Викладання науки «Податкове право» забезпечується кафедрою правового регулювання економіки юридичного факультету ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені

Вадима Гетьмана». Дана навчальна дисципліна належить до нормативних і є обов'язковою до вивчення студентами юридичного факультету всіх форм навчання.

Наука «Податкове право» — це комплексна навчальна дисципліна, яка є синтезом економічних та юридичних положень. Викладання даної дисципліни має на меті формування у студентів не лише системи знань з концептуальних підходів і нормативно-правової бази, а й відповідних практичних навиків для їх застосування. Під час вивчення податкового права, серед тем суто теоретичного характеру, студенти юридичного факультету одного з провідних економічних вищих навчальних закладів України мають можливість набути вмінь і навичок практичного характеру. Дані вміння є вагомою складовою вищої освіти, оскільки формують у студентах майбутніх професіоналів і визначають рівень отриманої вищої освіти.

Вивчаючи науку «Податкове право» в непрофільному вищому навчальному закладі (далі — ВНЗ), перед майбутніми юристами постає ряд завдань щодо:

— розуміння теоретичних засад функціонування податкової системи України;

— коректного тлумачення економічних та юридичних категорій, що закріплені в нормативно-правових актах або розглядаються вченими-економістами в контексті даної навчальної дисципліни;

— реалізації набутих знань під час вирішення життєвих ситуацій.

Саме взаємозв'язок між теоретичними знаннями та вмінням застосовувати їх на практиці характеризуватиме в майбутньому рівень конкурентоспроможності студента-юриста економічного вищого навчального закладу на ринку праці.

При викладанні податкового права розглядаються питання не лише матеріального, а й процесуального права. Зокрема, оскарження рішень контролюючих органів є одним з інститутів податкового права, що поєднує в собі необхідність вміти врегулювати податкові правовідносини через відповідну процедуру, яка передбачена чинним законодавством.

Перш за все студенти мають дослідити сутність податкового зобов'язання, його зміст, підстави виникнення та припинення. Відповідно до підпункту 14.1.156 п. 14.1 ст. 14 чинного Податкового кодексу України (далі — ПКУ) податкове зобов'язання —

це сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установлений законом строк) [2].

Зі змісту п. 54.1 ст. 54 ПКУ зрозуміло, що платник податків загалом самостійно обчислює суму податкового та/або грошового зобов'язання та/або пені, яка зазначається у податковій або митній декларації або уточнюючому розрахунку, що подається контролюючому органу. Тобто, самостійно обчислена платником податків і зазначена в податковій або митній декларації сума грошового зобов'язання та/або пені вважається узгодженою. Проте законодавець у п. 54.3 ст. 54 ПКУ зобов'язує контролюючий орган самостійно визначити суму грошових зобов'язань у певних випадках. Платник податків може не погодитись із сумою податкового зобов'язання, яка визначена контролюючим органом. І право платника податків оскаржити рішення, дії (бездіяльність) контролюючих органів (посадових осіб) закріплено в підпункті 17.1.7 п. 17.1 ст. 17 ПКУ. Дана норма також передбачає оскарження роз'яснень наданих платнику податків контролюючими органами, до яких відповідно до п. 41.1 ст. 41 ПКУ належать органи доходів і зборів.

Право платника податків на оскарження реалізується через порядок оскарження, який передбачений податковим законодавством. Оскільки на сьогодні студенти юридичного факультету непрофільного ВНЗ не вивчають адміністративне судочинство в рамках окремої навчальної дисципліни, то вивчення окремих питань податкового права надає студентам можливість опанувати техніку юридичного письма та сприяє формуванню практичних навиків щодо оскарження рішень і дій суб'єктів владних повноважень.

Так, згідно п. 56.1 ст. 56 ПКУ рішення, прийняті контролюючим органом, можуть бути оскаржені в адміністративному або судовому порядку. Під адміністративним оскарженням мається на увазі право платника податків звернутись до контролюючого органу вищого рівня із скаргою про перегляд неправильно визначеної суми податкового зобов'язання або іншого рішення контролюючого органу. Відповідно до п. 55.2 ст. 55 ПКУ контролюючими органами вищого рівня є:

1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, — для контролюючих органів в Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі, областях, міжрегіональних територіальних органів і митниць;

2) контролюючі органи в Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі, областях, міжрегіональні територіальні органи — для державних податкових інспекцій, які їм підпорядковуються.

Адміністративне оскарження є досудовим способом врегулювання спору між платником податків і контролюючим органом. За змістом ст. 56 ПКУ рішення контролюючих органів вищого рівня, прийняте як результат розгляду скарги платника податків, є остаточним і не підлягає подальшому адміністративному оскарженню. Проте таке рішення може бути оскаржене в судовому порядку.

Що стосується судового порядку оскарження рішень контролюючих органів, то відповідно до п. 56.18 ст. 56 ПКУ платник податків має право оскаржити в суді податкове повідомлення-рішення або інше рішення контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання у будь-який момент після отримання такого рішення. При цьому слід враховувати строки давності та їх застосування (не пізніше закінчення 1095 дня).

Судове оскарження реалізується через здійснення адміністративного судочинства, тобто діяльності адміністративних судів щодо розгляду і вирішення адміністративних справ. Метою такого оскарження є захист прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб. При цьому, на відміну від адміністративного оскарження, обов'язок доведення правомірності нарахування або прийняття будь-якого іншого рішення контролюючим органом у судовому оскарженні встановлюється процесуальним законом.

Адміністративне судочинство здійснюється відповідно до Конституції України, Кодексу адміністративного судочинства України (далі — КАСУ) та міжнародних договорів [3, с. 5].

Відповідно до ч. 2 ст. 2 КАСУ до адміністративних судів *можуть бути оскаржені будь-які рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень*, крім випадків, щодо яких вста-

новлено інший порядок судового провадження. При цьому в дефініційній статті КАСУ законодавець неоднозначно розтлумачив і закріпив юридичну термінологію. Так, згідно п. 1 ч. 1 ст. 3 КАСУ *справа адміністративної юрисдикції* — це по суті публічно-правовий спір, у якому хоча б однією зі сторін є *орган виконавчої влади*, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа або інший суб'єкт, який здійснює владні управлінські функції, в тому числі на виконання делегованих повноважень. А у п. 7 ч. 1 ст. 3 КАСУ закріплено, що суб'єктом владних повноважень є *орган державної влади* [3, с. 4]. Відповідно до ст. 6 Конституції України «орган державної влади» є значно ширшим поняттям і включає в себе принаймні три складові: органи законодавчої, виконавчої та судової влади [1, с. 6]. Систему ж органів виконавчої влади, в тому числі центральних органів виконавчої влади, передбачено Розділом VI Конституції України, Законом України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 р. № 586-XIV, Законом України «Про Кабінет Міністрів України» від 07.10.2010 р. № 2591-VI, Указом Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 9.12.2010 р. № 1085/2010, Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17.03.2011 р. № 3166-VI. На думку С.В. Ківалова органи виконавчої влади знаходяться під загальним контролем законодавчої влади і прямим контролем Президента України [4, с. 29]. Тому, на нашу думку, можна дійти висновку, що дефініційна стаття КАСУ містить колізійні норми.

Підсумовуючи вищевикладене, слід наголосити на такому.

Вивчаючи питання оскарження рішень контролюючих органів при опануванні науки «Податкове право», майбутні юристи мають можливість навчитись коректно складати документи позовного провадження, представляти інтереси фізичних і юридичних осіб під час розгляду податкових спорів, аналізувати загальнозживані і спеціально-юридичні терміни в аспекті дослідження юридичної термінології, надавати усні або письмові роз'яснення з приводу тлумачення та застосування норм податкового законодавства. Розв'язання ж практичних ситуацій, пов'язаних з питаннями адміністративного та судового оскарження рішень контролюючих органів, сприяє формуванню у студентів-юристів непрофільного ВНЗ навичок щодо надання правової допомоги при вирішенні публічно-правових спорів.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Журнал «Право-Інформ». — № 4-6 (2). — Жовтень-грудень 2010 р. — 49 с.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Кодекс адміністративного судочинства України станом на 3 жовтня 2006 р. — К.: Велес, 2006. — 104 с. (Офіц. док.).
4. Ківалов С.В. Адміністративне право України: навчально-методичний посібник / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла. — Одеса: Юридична література, 2002. — 312 с.

Стаття надійшла до редакції 12.09.13

І. В. Гулевич,
асистент кафедри спеціальних правових наук
Кримського економічного інституту
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У КРИМСЬКОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ІНСТИТУТІ ДВНЗ «КНЕУ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

На сучасному етапі прискороеного соціально-економічного розвитку суспільства, що характеризується поступовою і неухильною інтеграцією України в європейські політичні, економічні й культурні структури, та розбудови України як демократичної правової держави, становлення й розвиток громадянського суспільства винятково важливого значення набуває підвищення освітнього рівня підготовки висококваліфікованих фахівців економічних спеціальностей, збагачення їх інтелектуального та творчого потенціалу. Для розбудови правової держави та громадянського суспільства в Україні важливо формування правової культури населення.

Вивчення дисципліни «Правознавство» має своїми цілями підвищення правової культури студентів, набуття ними елементарних навичок з юридичного захисту своїх громадянських прав і свобод. Уміння реалізувати в економічній діяльності сформовану правову компетентність дає можливість фахівцеві вірно вибрати необхідне